

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Divi Thomae Aqvinatis Doctoris Angelici Opera Omnia

Summa diligentia ad exemplar Romanæ Impreßionis restituta

Complectens Quæstiones, Qvæ Dispvatæ Dicvntvr, & Quæstiones
Quodlibetales, siue Placitorum eiusdem S. Thomæ

Thomas <von Aquin, Heiliger>

Venetiis, 1593

5 De pertinentibus ad Religiosos.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72780](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72780)

RESPON. Dicendum, quod diuersae opiniones doctorum sacrae scripturae, siquidem non pertineant ad fidem & bonos mores, absque periculo auditorum, utrumque opinionem sequi possunt. Tunc enim habet locum quod Apo. dicit ad Ro. 14. Vnusquisque in suo sensu abundat. In his vero quae pertinent ad fidem & bonos mores, nullus excusatur, si sequatur erroneam opinionem alicuius magistri: in talibus enim ignorantia non excusat, alioquin immunes a peccato fuissent, qui secuti sunt opinionem Arii, Nestorii, & aliorum haereticorum: nec potest excusationem habere propter simplicitatem auditorum, si in talibus erroneam opinionem sequatur. In rebus enim dubiis non est de facili praestandus assensus, quin immo, ut Aug. dicit in li. 3. de doctrina christiana. Consilium debet quis regulam fidei, quae de scripturarum planioribus locis, & ecclesiae auctoritate percipitur. Qui ergo assentit opinioni alicuius magistri contra manifestum scripturae testimonium: siue contra id quod publice tenetur secundum ecclesiae auctoritatem, non potest ab erroris uitio excusari.

Ad illud ergo quod in contrarium obiicitur, dicendum quod ipse permittit, Super cathedram Moysi sederunt scribae & pharisei, ut quod postea subdit, Omnia quae dixerint uobis seruate & facite, de illis intelligatur quae ad cathedram pertinent, ad quae non pertinent ea quae sunt contra fidem, uel bonos mores.

QUESTIO V.

DEINDE quaesitum est de his quae pertinent ad religiosos.

¶ Et primo, Quantum ad ingressum religionis.
¶ Secundo, Quantum ad ea quae conueniunt iam in religione existentibus.

¶ Circa primum quaesita sunt quatuor.

- ¶ Primo, Vtrum liceat iuuenes inducere ad religionis ingressum per obligationem voti, uel iuramenti.
- ¶ Secundo, vtrum sic obligari voto, uel iuramento possint absque peccato in saeculo remanere.
- ¶ Tertio, vtrum liceat peccatores ad religionem inducere.
- ¶ Quarto, Vtrum peccent qui aliquem iurare faciunt, ne religionem ingrediatur.

ARTICULVS XI.

Vtrum liceat inducere iuuenes ad religionem uoto, uel iuramento.

23. q. 189. ar. 2. o. & opul. 37. 63.

AD PRIMVM sic proceditur. Videtur quod non liceat iuuenes inducere ad religionem uoto, uel iuramento. Illicitum enim est contra Ecclesiae prohibitionem agere: sed Innocentius III. prohibuit in quibusdam literis ad religiosos directis huiusmodi uoti susceptionem, ergo peccant qui uoto, uel iuramento aliquos ad religionem obligare permittunt.
¶ 2. Praeterea Extra de regularibus, & transcurrentibus ad religionem c. 1. dicitur. Nullus tondeatur, nisi legitima aetate, & spontanea uoluntate: sed quando adolescentem obligari uoto, uel iuramento ad religionem suscipiuntur, tondeantur non in legitima aetate, neque propria uoluntate, sed necessitate obligationis uoti, uel iuramenti. ergo hoc uidetur esse illicitum.
¶ 3. Praeterea. Magis est necessarium ut aliqui adducantur ad fidem christianam, quam ad aliquam religionem: sed ad fidem christianam non sunt aliqui inducendi necessitate, sed uoluntate. dicitur enim 45. dist. c. de Iu-

daeis, quod non ui, sed libera animi uoluntate, & facultate ut conuertantur suadendi sunt, ergo multo minus imponenda est necessitas uoti, uel iuramenti, ut aliqui ad religionem adducantur. Item. Hoc esse uidetur contra honestatem religionis. Adolescentum enim sicut facilis est ingressus ad religionem, ita etiam facilis est egressus: sed ex hoc religio de honestate uidetur, quod de facili recipiat eos qui de facili exeunt, ergo inconueniens uidetur adolecentes ad religionem recipere.

¶ 4. Praeterea. Non sunt facienda bona, ut ueniam mala, sed ex isto bono quod iuuenes inducuntur ad religionem, sequuntur multa mala, quia apostatant, & illegitimas nuptias contrahunt, & multa alia illicita committunt, ergo non sunt ad religionem aduocandi.

¶ 5. Praeterea. Matt. 23. dicit Dominus. Vobis scribae & pharisei, qui circuitis mare & aridam, ut faciatis unum prosclytum: & cum fuerit factus, facitis eum filium gehennae duplo quam uos: quod propositum uidetur competere: efficiuntur enim licentiores filii gehennae dupliciter. Primo quidem, quia male intrant, scilicet contra prohibitionem ecclesiae. Secundo, quia etiam male exeunt apostatando, ergo qui eos inducit, uel diuinae maledictionis incurrit.

¶ 6. Item, hoc uel esse contra necessitatem probationis. dicitur. n. 1. lo. 4. Nolite omni spiritui credere, sed probate spiritus si a Deo sunt: hoc autem non uidetur esse a Deo, ut tales religionem ingrediantur, cum frequenter exeant post ingressum. dicitur. ad. 5. Si est ex hominibus consilium hoc & opus, diligeatur, si uero ex Deo est consilium, non poteritis dissonare: ergo uel quod contra Deum faciant, qui eos inducit.

SED CONTRA. Quicumque potest se obligare diabolo, potest etiam se obligare Deo: sed potest se obligare diabolo peccando, ut dicitur extra de delictis puerorum, capitulo, Pueri, ergo etiam possunt se obligare uoto, uel iuramento ad seruendum Deo in religione.

¶ Praeterea. 20. q. 1. dicitur, quod firma erit uirginitatis professio, ex quo adulta iam aetas esse inciperit, & quae solent apta nuptiis deputari, ergo possunt etiam in tali aetate aliqui obligari ad religionem uoto, uel iuramento.

RESPON. Dicendum, quod humani actus propter diuersos casus uniforme iudicium habere non possunt, nec tamen si contingit aliquid in aliquo casu esse melius, propter hoc iudicandum est esse simpliciter illicitum. Posset ergo contingere aliquis casus, in quo aliquem adolescentem ad religionem obligare, uel etiam recipere illicitum esset, puta, si constaret, uel probabiliter crederetur de eius inconstancia, uel si quid aliud esset huiusmodi, quae diligenter consideratur in religionibus bene institutis. Dicitur autem quod malum est recipere adolescentem ad religionem, est diabolicum, quia super illud Exod. 5. Quare Moyses & Aaron sollicitatis populum ab operibus suis, dicit gl. Orig. Hodie quoque si Moyses & Aaron, propheticus & sacerdotalis sermo animam sollicitet ad seruitium Dei, exire de saeculo, & nuntiare omnibus quae possideret, attendere legi, & uerbo Dei, continue audies unanimes, & amicos Pharaonis dicentes, Videte quomodo seducuntur homines & peruertuntur adolescentem, & postea. Haec erant tunc uerba Pharaonis, & nunc amici eius loquuntur, est. n. contra Christi preceptum. De enim Matthaei 19. quod oblatus sunt ei paruuli, ut manus eis imponeret & oraret, discipuli autem increpabant eos. Iesus autem ait eis, Sinite paruulos, & nolite pro-

te prohibere eos venire ad me. Quod exponēs Ori-
genes super Mattheum dicit, quod discipuli Iesu
priusquam dicant rationem iustitiae, reprehendūt
eos, qui pueros & infantes offerunt Christo. Domi-
nus autem exhortatur discipulos suos condescen-
dere vtilitatibus puerorum. Hoc ergo attendere de-
bemus, ne per aestimationem sapientiae excellen-
tioris contemnamus quasi magni pusillos Ecele-
siae, prohibentes pueros venire ad Iesum. Si tamen
pueri intantum essent, vt nondum vsum rationis
haberent, illicitum esset eos ad religionem attrahe-
re absque consensu parentum, nō quin etiam in-
fra annos pubertatis pueri in religione recipi non
possint de consensu parentum, quia vt dicitur 1o.
q. 1. ca. Ad didisti. Et monachi, & quicumque etiam
pueri in infantia annis a parentibus monasterio
tradi possunt: sed hoc ideo dictum est, quia pueri
quouisq; ad annos discretionis peruenerint, sunt
secundum ius naturale in potestate parentum, vnde
sicut inuitis parentibus non sunt infidelium fili-
lij ad baptismum rapiendi, ita etiam non sunt reli-
gioni applicandi. Iam vero postquam vsum ratio-
nis habuerint, per liberum arbitrium habent sui ip-
sius potestatem in his quae ad animae spectant salu-
tem: unde inuitis parentibus possunt & ad bap-
tismum, & ad religionem induci. De voluntate autē
parentum, etiam in infantia ad baptismum recipiū-
tur ex ordinatione Apostolorū, ut Dion. dicit vlt.
ca. coele. Hierar. vt in rebus diuinis pueri nutriant,
& non habeant aliam vitam, nisi diuinam contē-
plationem. Et eadem ratione in infantia annis mo-
nasterijs pueri a parentibus offeruntur, ut dictum
est. Sed quia in quaestione additur de obligatione
iurij & voti, ne hoc remaneat indiscussum, confide-
rari debet, q̄ si diuersam conditionem iuuenum
est in talibus procedendum. Si n. essent adeo firmi,
quod non timerentur à religionis proposito resili-
re, non esset necessarium eos iuramento, vel uoto
obligare: & similiter si essent adeo mobiles, quod
nec etiam crederentur iuramento, uel uoto posse
firmari, sed ut plurimum contingit quod simplex
propositum de facili mutant, obligationem autē
uotij, uel iuramenti omnino obseruant, vnde cum
voto uel iuro ad frugem melioris vitae obligatur,
magnum beneficium eis praestatur. Vnde Aug. di-
cit in epistola ad Armarium & Paulinum. Non te
uouisse poeniteat, immo gaude iam tibi non licere,
quod cum tuo detrimento licuisset. Felix est ne
cessitas, quae in meliora compellit.

AD PRIMUM ergo dicendum, quod Innocen-
tius in quibusdam literis ad religiosos directis, quae in-
cipiunt. Non solum in fauorem, sic dicit. Vobis de
statum nostrorum consilio, in virtute obedientiae
sub poena excommunicationis auctoritate presen-
tium districtius inhibemus, ne ante annum proba-
tionis elapsū, qui est maximē in subsidium fragi-
litas humanae regulariter institutus, quem quam
ad professionem vestri ordinis, seu ad renuntiatio-
nem saeculi faciendam, recipere presumat. Quod
autem ad probationem non recipiantur iuuenes,
uel quod uoto, vel iuramento non obligentur ad
intrandum, sine praedictio temporis probationis
numquam inuenitur prohibitum.

AD SECUNDUM dicendum, q̄ legitima aetas iur-
dicatur tpe pubertatis, ut patet per capitulum indu-
ctum. Tunc n. maxime incipit homo liberū vsum
rationis habere de his, quae pertinent ad suā salutē:
Est autē sciendum, q̄ est duplex necessitas. Vna quae
excludit voluntatem. I. necessitas coactionis: & alia

A quae ex uoluntaria obligatione causatur, & uolunta-
tem non excludit, & huiusmodi est obligatio iura-
menti, vel voti, vnde per coactionem non sunt tra-
hendi homines vel ad fidem, vel ad religionem, sed
voto vel iuramento ad hoc eos obligare nihil pro-
hibet, & de hac necessitate Augustinus dicit. Felix
necessitas quae in meliora compellit.

Et per hoc patet solutio ad tertium.

AD QVARTUM Dicendum, quod in reb. uo-
luntariis, sicut & in naturalibus, nō est iudicandū
facile, quod contingit in paucioribus, sed quod cō-
tingit vt in plurib. Quod autem intrantes religio-
nem, exeant, hoc contingit ut in paucioribus. Mul-
to enim plures de intrantibus remanent, ut experi-
mento probatur, quam exeant.

AD V. Dicendum, q̄ si dī, Nō sunt facienda
bona, vt veniant mala, si ly, Vt, teneatur casualiter,
est omnino uerum: peccaret si quis ea intentione
aliquem ad intrandum religionem induceret, ut
postmodum apostatarer. Si vero ly, Vt, tenetur cō-
secutiae, sic ab omnibus bonis esset abstinendum,
quia vix sunt aliqua humana bona, ex quibus oc-
casionaliter non possint sequi aliqua mala. Vnde
dī Ecclē. 11. Qui obseruat ventum, non feminat:
& qui considerat nubes, nunquam metet. Tunc au-
tem solum aliquod bonum esset praetermittendum
pp consequens malum, qm̄ malum consequens ef-
ficeret multo maius q̄ bonum, & ut frequentius acci-
deret. Dñs autē non praetermisit eligere duodecim
discipulos, ex quibus vnus erat futurus diabolus, ut
dī Io. 6. Nec apostoli praetermiserunt eligere septē
diaconos propter vnum Nicolaum, qui ex eis pe-
riit. Multo ergo minus religiosi debent praetermit-
tere multorum salutem propter paucos, qui aposta-
tare inueniuntur.

AD VI. Dicendum, quod illi qui obligati iura-
mento, vel voto religionē intrant, non faciunt cō-
tra prohibitionem Ecclesiae, ut ostensum est: unde
ex hoc q̄ intrant, non efficiuntur filij geennae, sed
filij vitae aeternae, quam Dominus promittit Matr.
19. relinquentibus temporalia propter ipsum, sed
ex hoc quod exeūt post professionem, efficiuntur
geennae filij. Sed hoc non praedicit recipientibus
eos, nisi eorum malis exemplis sint peruersi, unde
signanter Dñs dicit. Facitis eum filijū geennae duplo
quam uos, quia ut Chry. dicit, Malorum magistro-
rum prouocatus exemplo, sicbat peior magistris.

AD VII. Dicendum, q̄ rō illa sapit Marichaeorū
haesim, qui hanc rōnē ad duas erroneas conclu-
siones adducunt. Primo quidem ad hoc, q̄ omnia
corpora corruptibilia non sunt a Deo. Si enim, in-
quiant, a Deo essent, nō dissoluerent. Secundo, ad
hoc q̄ charitas semel habita, numq̄ amittatur, ita
q̄ qui peccat mortaliter, nunquam gratiā habuit. Si
enim, inquit, gratiam habuisset, hoc fuisset opus
Dei, & ita dissolutum non fuisset, q̄ hāc rō intē-
dit, ut si aliquis non perseuerat in religione, q̄ p-
positū de intrando religionem a Deo non fuerit.

Est ergo sciendum, q̄ uerba illa non dicuntur ad
ostendendum quod illa q̄ sunt a Deo, in perpetuū
mancant, & corrupti non possunt: sed ad ostendē-
dum intalibilitatem diuinā prouidentie. Non n.
potest esse ut Dei prouidentia fallatur, unde signan-
ter non dicit opus Dei esse indissolubile, sed consi-
lium. Secundum ergo diuinam prouidentia quib-
usdam datur donum gratiae ad praesentem iusti-
tiam, & tñ non datur eis donum perseuerantiae. Qui
busdam autem datur etiam donū perseuerantiae,
ut patet per Aug. in li. de bono perseuerantiae.

A R.

Verum qui obligati sunt uoto, uel iuramento ad intrandum religionem, non teneantur intrare.

52. q. 88. art. 3. ad 2. & q. 89. art. 1.

AD SECUNDVM sic proceditur. Videtur, quod illi qui obligati sunt uoto, uel iuramento ad intrandum religionem, non teneantur intrare. Omnis enim Christi actio nostra est instructio: sed Dominus non imponebat hominibus necessitatem, sed relinquebatur eorum libera uoluntati, unde dicebat cuidam, ut habetur Mat. 19. Si uis ad vitam ingredi, serua mandata. Et iterum: Si uis perfectus esse, uade, & uende omnia quae habes, & da pauperibus, & Apost. 1. ad Cor. 7. de uirginibus autem praecipitur Domini non habere, consilium autem do, ergo uel quod non ex necessitate teneant aliqui religionem intrare propter iuramentum, uel uotum.

¶ Praet. Nullus potest iuramento, uel uoto obligari ad aliquid, in quo detrimentum perfectionis patitur: sed per hoc quod aliqui religionem intrant, detrimentum perfectionis patiuntur. Impediuntur enim propter religionis obseruationem a uisitatione infirmorum, & collectione ecclesiarum, & aliis operibus pietatis, in qua summa christiane religionis consistit, ut Ambr. dicit super illud. 1. ad Thi. 5. Pietas ad omnia utilis est, ergo illi qui iurauerunt, uel uouerunt religionem intrare, non tenentur.

¶ Praet. Prosper dicit in 2. de uita contemplatiua. Sic abstinere, uel ieiunare debemus, ut non nos ieiunandi, uel abstinendi necessitati subdamus, sed illi qui sunt in religione ex necessitate ipsius uoti, uel obediencie abstinent, uel ieiunant, ergo minus merentur, non ergo ad religionis statum potest aliquis iuramento, uel uoto obligari.

¶ Praet. Virtus est circa difficile & bonum, sed difficile est bene uiuere in saeculo quam in religione, ergo magis est uirtuosum, non ergo ad statum religionis aliquis iuramento, aut uoto obligari potest.

¶ Praet. Communis utilitas praefenda est bono priuato, sed per hoc quod aliqui religionem intrant, derogatur communi utilitati: si enim omnes religionem intrarent, non essent qui plebium curam agerent, & ita populus sine rectoribus remaneret ergo melius faciunt, si non intrant religionem quam sit intrarent.

SED CONTRA est, quod dicitur in psal. Vouete, & reddite Domino Deo uestro, ubi dicitur gl. quod uouere uoluntati consultitur, sed post uoti promissionem redditio necessario exigitur. Item Ecc. 5. dicitur Si quid uouisti Deo, ne moreris reddere: displicet enim infidelis & stulta promissio.

¶ Praet. Aug. dicit in epistola ad Armarium & Paulinam. Quia iam uouisti, iam te obstrinxisti, aliud tibi facere non licet, priusquam uotes re, liberum fuit quod esses inferior, quis non sit gratulanda libertas, qua fit ut non debeat, quod cum lucro redditur.

RESPON. Dicendum, quod dicere quod illi qui uoto uel iuramento sunt obligati ad intrandum religionem, non teneantur intrare, est manifeste haereticum. Quicumque enim dicit non esse peccatum id quod est contra praecipitum Dei, haereticus iudicatur: sicut haereticus iudicaretur quicumque diceret, quod fornicatio simpliciter non sit peccatum mortale, est. non contra hoc praecipitum. Non machaberis, ut sancti exponunt, sunt autem excellentiora praecipita prima tabulae, quam ordinantur ad dilectionem Dei, quam praecipitum secundae tabulae quae ordinantur ad dilectionem

F proximi, unde quicumque dicit quod sine peccato praeteriri possit aliquod pertinens ad praecipitum primae tabulae, est manifeste haereticus. Cum autem impletio uoti pertinet ad laetitiam, manifestum est quod quicumque dicit uotum non esse implendum, loquitur contra primum praecipitum primae tabulae, quod est de cultu patriae soli Deo exhibendo. Qui uero dicit iuramentum non esse implendum, loquitur contra secundum praecipitum primae tabulae, quod est. Non assumes nomen Dei tui in vanum. Unde manifeste est haereticus quicumque hoc dicit, nisi forte dicat, quod intrare religionem sit illicitum: iuramenta enim, uel uota facta de rebus illicitis non sunt obligatoria, secundum illud Iudori. In malis promissis rescinde fidem. Sed hoc iterum est haereticum dicere, quod non sit licitum intrare religionem. Est enim expresse contra Christi consilia, unde quicumque dicit, quod ille qui est obligatus uoto, uel iuramento ad intrandum religionem, potest absque peccato in saeculo remanere, est manifeste haereticus: si tamen in hoc pertinaciter perseveret.

AD PRIMUM ergo dicendum, quod necessitas uoti, uel iuramenti non excludit uoluntatem, ut supra dictum est. Sicut enim aliquis ex lege communi obligatur ad obseruanda Dei praecipita, quae tamen uoluntarie seruat, unde & Dominus dicit. Si uis uitam ingredi, serua mandata, sic ille qui emisit iuramentum, uel uotum obligatur ex quadam propria obligatione, & tamen uoluntarie implet iuramento, uel uotum, ita tamen quod ante iuramentum uel uotum, licitum est ei facere, uel non facere, unde & Dominus dixit. Si uis perfectus esse, & Paulus de uirginitate consilium dat, sed post iuramentum, uel uotum, illicitum est non implere.

AD SECUNDVM dicendum, quod illa ratio conuincit haeresim damnatam, scilicet quod melius sit in saeculo remanere, & operibus pietatis uacare, quam religionem intrare. Continetur enim inter errores Vigilantii, contra quem Hier. scribens dicit. Ista ueneranda perfidia catholicae fidei sociata conatur impugnat uirginitatem, odisse pudicitiam, in conuicio saecularium contra sanctorum ieiunia declamare, & postmodum contra singulos articulos a Vigilantio propositos disputans, uenit ad istum articulum dicens. Quod autem asserit eos melius facere qui utuntur rebus suis, & paulatim fructus possessionum pauperibus diuidunt, quam illos qui possessionibus uenundatis semel omnia largiuntur, non a me ei, sed a Deo respondebitur. Si uis esse perfectus, uade, & uende oia, quae habes, & da pauperibus, & ueni sequere me. Iste quem tu laudas, secundus aut tertius gradus est, quae & nos recipimus, dum modo sciamus prima secundis & tertijs praefenda: & ideo in lib. de eccles. dogmatibus. cum alijs erroribus esse damnatur, cum dicitur. Bonum est facultates cum dispensatione pauperibus erogare, melius est pro intentione sequendi Deum in simul donare, & absolum sollicitudine egerere cum Christo. Nec solus status religionis praefertur eleemosynis, quas quis facit in saeculo, sed etiam uirginitati in saeculo obseruatae, dicitur enim Aug. in lib. de uirginitate. Nemo, quantum praeterea, ausus fuit uirginitatem praefere monasterio.

AD TERTIVM Dicendum, quod id est opus factum uoto laudabilius est & magis meritorium, quam si fiat sine uoto: quod ex hoc patet, quia omnis actus de se factus est magis laudabilis & meritorius, quanto ex digniori uirtute procedit, sicut opus iustitiae si fiat ex charitate laudabilis erit. Manifestum est autem quod aliquis ieiunat absque uoto, facit actum uirtutis, qui est

est abſtinentia. Cum autem ieiunat implens uotū, ad ſum abſtinentiæ facit ex latría, quæ cum ordinet nos ad Deum, eſt nobilior uirtus quam abſtinentia, uel quæcumque alia uirtus, quæ ordinat nos circa bona creata: pp quod Aug. dicit in lib. de uirginitate, qd nec uirginitas, quia uirginitas eſt, honorat, ſed quia eſt Deo dicata, quam uouet & ſeruat continētia pietatis. Quod ergo Proſper dicit. Sic abſtinere debemus, ut non nos ieiunandi, uel abſtinendi neceſſitati ſubdamus, intelligendum eſt de neceſſitate coactionis, quæ uoluntatem excludit. Vnde ſubdit. Ne tam non deuoti, ſed inuiti rem uoluntariā faciāmus: neceſſitas autem uoti & iuramenti non excludit uoluntatem, ut dictum eſt.

Dicendum autem eſt ulterius, quod ſi illi qui ieiunant ex uoto, non placet ſecundum ſe ieiunium, placet tamen ſibi impleto uoti, magis meretur cæteris paribus, quam ille ieiunans cui placet ſecundum ſe ieiunium, quia magis eſt meritorium delectari in actu latría, quam in actu abſtinentiæ.

AD QUARTVM dicendum, quod duplex eſt difficultas. Vna quæ eſt ex arduitate operis ſicut uirginitas ſeruari, & huiusmodi: & talis difficultas facit ad augmentum uirtutis. Alia difficultas eſt ex impedimentis & periculis imminentiſ. Et talis difficultas non facit ad augmentum uirtutis, ſed ad diminutionem ipſius. Non enim uidetur eſſe prudēs nec multum amare bonum uirtutis qui a pericula non cauet, & talis difficultas ad bene uiuendum imminet in ſæculo remanentibus.

AD QUINTVM dicendum, qd illa fuit ratio uigilantiæ hæretici, ut patet per Hier. qui dicit in lib. contra uigilantium. Non ſunt a ſtudio ſuo monachi deſerendi quamuis a te lingua uiperæ morſus ſe uiſſimos patiantur, quibus argumentaris, & dicis. Si omnes ſe claſerint & fuerint in ſolitudine, quis celebrabit Eccleſias: quis ſæcularis hoſtes lucrificiet? quis peccantes ad uirtutes poterit exhortari? Hoc enim modo ſi omnes tecum fati ſint, ſapiens eſt quis poterit? & uirginitas non eſt approbanda. Si enim omnes uirgines fuerint, nuptiæ non erunt, & interibit humanum genus. Rara eſt uirtus, neceſſaria pluribus appetitur. Scilicet eſt ergo huiusmodi timor, cum religioſis bonum ſit tam difficile & arduum, ut pauci religionem intrent in comparatione multitudinis in ſæculo remanentis, ſicut ſi quis timeret haurire aquam, ne flumen deficeret.

ARTICVLVS XIII.

Utrum qui in ſæculo ſunt peccatores, ſint ad religionem attrahendi.

AD TERTIUM ſic proceditur. Videtur qd illi qui ſunt in ſæculo peccatores, non ſunt ad religionem attrahendi. Oportet enim prius exercitari in operibus præceptorum, qd intrare ad impletionem conſiliorum, ut de minori perueniatur ad maius: ſed illi qui ſunt peccatores in ſæculo, non ſunt exercitati in operibus præceptorum, ergo non ſunt attrahendi, uel recipiendi in religione, quia oportet ſeruari conſilia.

SED CONTRA eſt, quod Dominus Matthæum publicanum ad ſtarum perfectionis uocauit, ut habetur Matth. 9. Omnis autem Chriſti actio noſtra eſt in ſtructio, ergo etiam & nos debemus peccatores, qui ſunt in ſæculo, ad religionem aduocare, & ſuſcipere.

RESPON. Dicendum, qd maxime utile eſt peccatoribus, ut ad religionem tranſeant. Peccatoribus enim duo ſunt neceſſaria ad ſalutē. Primo qd eſt, ut de peccatis præteritis penitentiam agant. Secundo, ut de cæteris abſtineant. Ad utrumq; autem horum

A maxime operatur religio. Primo enim ſtatus religionis eſt ſtatus perfectiæ penitentiæ, & nulla ſatisfactio adæquari poteſt penitentiæ religioſorum, qui & ſe, & ſua totaliter Deo dant: unde pro nullo peccato imponi poteſt homini pro penitentiâ, ut religionem introeat, & in commutationem ſatisfactionis quantumcumque grauis, conſultatur tantum religionis ingreſſus, ut patet 33. q. 2. ca. Admonere, ubi Stephanus papa quendam qui uxorem interfecerat, inducit ut ingreſſatur monaſterium, & humiliatus ſub manu Abbatis cuncta obſeruet quæ ſibi fuerint imperata, alioquin inuigret ei grauiſſimam penitentiam, ſi eligat in ſæculo remanere. Similiter etiam ad uitanda peccata plurimum ualeat religionis ſtatus. Difficile enim eſt quod in ſæculo commorantes a rebus mundi non alieſantur, pp quod Mat. 19. ſecundum expoſitionem Chryſ. Dominus hoc dicit eſſe impoſſibile, qd diues qui ſ. diuitijs inhæret per amorem, intret in regnum celorum: ſed quod diues qui habet diuitias, intret, eſt ualde difficile, unde & eccl. 3. 1. dicitur. Beatus diues, qui inuentus eſt ſine macula. Et huiusmodi difficultatem ſubdit dicens, Quis eſt hic, & laudabimus eum? propter quod, ut Greg. dicit Sancti uiri ut ab illicitis abſtineant, etiam licita præmittunt, unde manifeſtum eſt quod non peccant, ſed laudandi ſunt qui peccatores ad religionem trahunt. Nam & Dominus de ſeipſo dicit. Non ueni uocare iuſtos, ſed peccatores ad penitentiam.

AD ILLUD ergo quod in contrarium obicitur, dicendum, quod illa rō procedit & contra rōnē doctrinæ euangelicæ, & contra rōnē philoſophiæ. Contra doctrinam quidem euangelicam, quia conſilia euangelica ad hoc dantur, ut per ea homo facilius ſalutem conſequatur. Vnde ſtatus ſæcularium periculoſior eſt dñi, quam religionis ſtatus. Scilicet eſt autem dicere, quod alicui qui debilior eſt propter peccata quæ commiſit, non ſit ad ſecuriorem uitam fugiendum. Eſt etiam contra doctrinā philoſophicam, quæ docet illos qui ſunt ad uitia proni, in contrarium debere reflekti, ſicut faciunt illi qui tortuoſa lignorum dirigunt.

ARTICVLVS XIII.

Utrum quis abſque peccato poſſit aliquem iuramento aſtringere quod religionem non intret.

CIRCA quartum ſic proceditur. Videtur quod aliquis abſque peccato poſſit aliquem iuramento aſtringere ad hoc, quod religionem non intret. Quod enim licitum eſt fieri, licitum eſt iurare: ſed licitum eſt alicui ſæculari, quod nunquam religionem intret, ergo licite poteſt hoc iurare. Qui ergo tali iuramento aliquem aſtringit, non peccat, quia non facit eum iurare aliquid illicitum.

SED CONTRA. Propoſitum intrandi religionē a ſpiritu ſancto eſt, ut habetur 19. q. 1. c. Duæ ſed reſiſtere inſtinctui ſpiritus ſancti eſt graue peccatū de quo Stephanus rephēdit Iudæos, Act. 7. dicitur. Vos ſemp ſpiritus ſancti reſiſtiſtis, ergo ille qui aliquē iurō aſtringit ad nō intrādū religionē, grauitè peccat.

RESPON. Dicendum, quod ſicut ſupra dictum eſt, in actibus humanis non eſt aliquid ſimpliciter iudicandum licitum, uel illicitum propter id quod accidit in aliquo particulari caſu, ſed propter id quod eſt ut in pluribus, ſicut eſt in rebus naturalibus. conſideratur, qd in pluribus eſt. Cōtingit autē in aliquo caſu, quod abſque peccato aliquis poteſt aſtringere aliquem iuramento ad hoc quod religionem non intret, puta, ſi eſſet matrimonio ligatus, & uellet abſque conſenſu uxoris religionem intrare, Quodlib. S. Tho. C vel

b. 103.

b. 109. a. b. ad 1. & 109. a.

ar. 10. & 12. q. 62. ar. 1. ca. h. & ad 1. & ar. 9. huius.

vel in casibus similibus. Simpliciter autem loquen- do, inducere aliquem ad iurandum q̄ religionem non intrat, graue est peccatum. Si enim aliquis vel let religionem intrare, & immineret opportunitas temporis, & omnes circumstantiæ conueniret, gra- uiter peccaret qui cum ab ingressu religionis pro- hiberet. Vnde Dominus Mat. 23. cōminatur phari- saeis, qui nec ipsi intrabāt in regnum caelorum, nec alios intrare sinebant. Cuius autem aliquis facit ali- quem iurare quod religionem non intrabit, impe- dit eum quantum in se est, ab ingressu religionis secundum quodcumque tempus, & secundum quamecumque circumstantiam opportunam, quia in vniuersali includuntur omnia particularia. Vnde manifestum est q̄ grauer peccat.

Ad illud vero qd̄ obijciunt in contrarium, dicitur G dum, q̄ quamuis licitum sit ab aliquo bono ope- re abstinere, tamen illicitum est uel sibi, uel alij im- pedimentum opponere, quo minus in illud bonū opus peccare possit, sicut licitum est nō dare elec- mosynam huic pauperi, illicitum tamen est se, uel alium iuramento alstringere ad hoc, quod alicui eleemosyna non detur, cuius ratio est: quia prae- termittere actum uirtutis potest aliquis absque pec- cato, eo quod praecepta affirmatiua, quae sunt de actibus uirtutum, non obligant ad semper, sed im- pedimentum boni operis directe uirtuti contra- riatur, & ideo cadit sub prohibitione praecepti negatiui, quod obligat ad semper. Vnde omnia talia iuramenta sunt illicita, nec sunt obseruanda, & illi qui hoc iurant, iurādo periuri fiunt, quia iuramē- tum hominem obligare non potest contra chari- tatem Dei & proximi: unde quamuis licitum sit alicui religionem nō intrare, illicitum tñ est impe- dimentum iuramēti apponere sibi, uel alijs. Est, n̄ contra perfectionem uitae, & contra cōsiliū Chri- sti.

QVÆSTIO VI.

DEBENT quaerita sunt tria de his que ompe- unt in religione existentibus.

¶ Primo, Vtrum religiosus qui nihil debet habere i proprio, uel communi, possit eleemosynam face- re de his que sibi ab alijs in eleemosynam dantur.

¶ Secundo, Vtrum aliquis in religione existens, sciens patre suū graui necessitate opprimi, possit exire absq; licentia praelati sui ut subueniat patri.

¶ Tertio, Vtrum status religionis sit perfectior quam status sacerdotum parochialium, & archi- diaconorum.

ARTICVLVS XV.

Vtrum religiosi qui nihil habent in proprio, uel communi, possint eleemosynam facere.

33. q. 33. arti. 8. ca. & ad 1. & 4. dist. 15. q. 2. arti. 5. q. 4. o.

CIRCA primū sic proceditur. Videtur, q̄ religio- si qui nihil habent in proprio, uel communi, non possunt eleemosynam facere quae eis proficiat. Non enim proficit eleemosyna facienti, nisi debi- to mō fiat: sed tales religiosi, non possunt eleemo- synam debito mō facere, dēt enim eleemosyna de proprio fieri, secundum illud Tobiae 4. Si multum tibi fuerit, abundanter tribue: si autem modicum, id ipsum libēter impertiri stude. ergo tales religio- si q̄ nihil suū hēnt nec in proprio, nec in cōmōnē possunt eleemosynam facere quae eis proficiat; sed si quam eleemosynā de eleemosynis sibi factis fa- ciunt, eis proficit, a quib. eleemosynam peperūt.

SED CONTRA. Inter alia opera, eleemosynarum largitio plurimum inuenitur esse fructuosa. Dicitur Dan. 5. Peccata tua eleemosynis redime. Si ergo reli- giosi eleemosynas facere nō possunt, quae eis proficiant, uidentur esse peioris conditionis quam alij etiam in spiritualibus bonis.

RESPON. Dicendum, quod religiosi, quantum proprium habere non possunt, possunt tamen ali- quarum rerum dispensationem habere, siue de re- ctis possessionum communiū, siue etiam de elec- mosynis particulariter eis collatis: nec refert quan- tum ad propositum pertinet, utrum huiusmodi di- spensationem habeant auctoritate sui ordinis, uel auctoritate alicuius superioris prelati. His ergo qui- bus dispensatio commissa est, possunt meritorie eleemosynam facere de bonis quae eorum dispen- sationi committuntur, secundum quod eis comit- titur; & huiusmodi eleemosyna meritoria est & eis qui minime ministerium exequentur, & illis quo- rum huiusmodi res deputata noscuntur. Si uero aliquis religiosus sit, cui non sit huiusmodi rerum dispensatio commissa, ei non licet eleemosynam facere.

Et per hoc patet responsio ad obiecta.

ARTICVLVS XVI.

Vtrum religiosus possit egredi claustrum absque licentia sui praelati, ut patri subueniat in necessitate existens.

AD SECUNDVM sic proceditur. Videtur quod religiosus si uideat patrem suum esse in ne- cessitate, etiam absque praelati sui licentia, possit claustrum exire ad subueniendum patri. Non enim patermittendum est mandatum Dei propter homi- num traditiones. Vnde Dominus Mat. 15. contra quosdam dicit. Irritum fecistis mandatum Dei pp̄ traditiones uestras: sed ad subueniendum parenti- bus homo astringitur per praeceptum diuinum, Honora patrem tuum, & matrem tuam: in quo q- dem honore intelligitur necessarium subueni- ergo uideretur quod non obstantibus religionis ob- seruantijs, quae sunt hominum statuta, debeat ali- quis religiosus exire claustrum ad subueniendum parentibus secundum praeceptum Dei.

SED CONTRA. Spiritualia semper praeferenda sunt carnalibus: sed religiosi se obligauerunt ad ob- sequium spiritualis patris, scilicet Dei, cui magis re- nemur, secundum illud ad Heb. 12. Quanto magis obtemperabimus patri spirituum, & uincemus: nō ergo debent dimittere sui ordinis obseruantias, ut parentibus carnalibus ministrent.

RESPON. Dicendum, quod aliter est dicendum de illo qui nondum religionem intrauit. & aliter de illo qui iam in religione est professus. Ille enim qui nondum religionem intrauit, si uideat patrem suum in magna necessitate, cui per alium subueni- ri non possit, non debet religionem intrare, sed re- neretur ministrare parentibus, maxime si absque periculo peccati possit in saculo remanere. Si uero per alium possit eius parentibus ministrari, por- test, si uult, religionem intrare. Vnde Chrysostomus exponens illud, Dimitte mortuos sepelire mor- tuos suos, dicit, quod malum est abducere homi- nem a spiritualibus, & maxime cum fuerint, qui ministerium parentum compleant. Erat enim alij qui complere possent illius funeris sepultura. Post- quam uero aliquis est iam in religione professus, est mortuus mundo: usq; per spirituale mortem de- obligatur.